

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Zuzany Šnejdrlové, Ph.D., a soudců JUDr. Petra Hluštíka, Ph.D., a Mgr. Barbory Berkové ve věci

žalobce: **Bc. M. P.**
bytem P. 163, X L.
zastoupen advokátem Mgr. Ing. Miroslavem Pagáčem
sídlem Padělky 163, 763 17 Lukov

proti
žalované: **Univerzita Palackého v Olomouci**
sídlem Křížkovského 511/8, Olomouc

**o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 2. 2019, č. j. F170936-II/31-3-2019-R/DE,
ve věci poplatku za studium,**

takto:

- I. V řízení **se pokračuje.**
- II. Rozhodnutí děkana Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 17. 12. 2018, č. j. F170936/31-03-2019/DE a rozhodnutí rektora Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 20. 2. 2019, č. j. F170936-II/31-03-2019-R/DE **se zrušují** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 11 228 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Ing. Miroslava Pagáče, advokáta se sídlem Padělky 163, 763 17 Lukov.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou ke Krajskému soudu v Ostravě dne 25. 4. 2019 domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 20. 2. 2019, č. j. F170936-II/31-3-2019-R/DE (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí děkana Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen „děkan“) ze dne 17. 12. 2018, č. j. F170936/31-03-2019/DE, jímž byl žalobci vyměřen poplatek spojený se studiem ve studijním programu N7310 Filologie na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci ve výši 20 000 Kč za započatých 6 měsíců prodloužení studia v akademickém roce 2018/2019, když k započetí 6 měsíců prodloužení studia došlo dne 25. 10. 2018.
2. Rektor Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen „rektor“) v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobce studoval ve studijním programu žalované – Právnická fakulta, M6805, magisterský, prezenční, od 1. 9. 2010 do 18. 1. 2013, doba studia činila 871 dní a studium bylo ukončeno jinak než řádně. Proto se v souladu s § 58 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), doba tohoto studia započítává do doby aktuálního studia. Celková doba studia přesáhla standardní dobu studia v aktuálně studovaném studijním programu zvětšenou o jeden rok. Došlo tak k naplnění zákonných podmínek opravňujících žalovanou ke stanovení poplatku za studium ve studijním programu delším než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok dle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách.
3. Žalobce v podané žalobě namítal nezákonnost napadeného rozhodnutí spočívající v chybné aplikaci § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách, v důsledku které žalovaná žalobci nesprávně vyměřila poplatek za studium. Ustanovení § 58 odst. 3 na situaci žalobce nedopadá, poplatek za delší studium by po žalobci bylo možné požadovat až ve chvíli, kdy by jeho studium v magisterském programu přesáhlo standardní dobu. Žalobce studuje od 14. 9. 2017 v době podání žaloby teprve čtvrtý semestr magisterského programu, standardní dobu studia tedy nepřekročil. Žalobce dále uvedl, že nesprávnost napadeného rozhodnutí je patrná i z toho, že žalovaná žalobci započítala dobu dřívějšího studia již při studiu bakalářského programu. Nadměrnou dobu studia započítala dvakrát a poplatky po žalobci požaduje podruhé, tentokrát neoprávněně. Žalobce v žalobě také odkázal na závěry rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2017, č. j. 9 As 160/2016 – 49.
4. Žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby. Uvedla, že platné a účinné znění zákona o vysokých školách nepracuje ve vztahu k poplatku spojenému se studiem dle § 58 s pojmy absolvent, další bakalářský nebo magisterský studijní program, souběh řádných studijních programů nebo celková doba dalšího studia. § 58 odst. 3 vymezuje studenty jako jedinou kategorii osob, jímž lze při splnění podmínek poplatků stanovit. Není vyloučeno započtení doby studií ukončených jinak než řádně dle § 45 odst. 3 nebo § 46 odst. 3 zákona o vysokých školách i opakovaně. Žalobce nenaplní výjimku ze započítání doby všech studií ukončených jinak než řádně dle § 45 odst. 3 nebo § 46 odst. 3 zákona o vysokých školách. Výklad § 58 odst. 3 zastávaný žalobcem nekoresponduje se smyslem poplatku dle tohoto ustanovení. K tomu žalovaná odkázala na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2013, č. j. 7 As 46/2013.
5. Usnesením ze dne 7. 11. 2019, č. j. 65 A 16/2019-46 krajský soud přerušil řízení do rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věci vedené pod sp. zn. 10 As 178/2019. Nejvyšší správní soud rozhodl ve zmíněné věci rozsudkem ze dne 25. 11. 2020, č. j. 10 As 178/2019-29. Vydáním uvedeného rozhodnutí odpadla překážka, pro kterou bylo řízení přerušeno, a krajský soud proto výrokem I. Tohoto rozsudku rozhodl podle § 48 odst. 6 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), že se v řízení pokračuje.

Posouzení věci krajským soudem

6. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů § 75 odst. 2 s. ř. s., přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). V souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl krajský soud bez nařízení jednání.
7. Mezi účastníky není sporné, že žalobce studoval
 - v období od 1. 9. 2010 do 18. 1. 2013 magisterský studijní program na Právnické fakultě žalované, studium trvalo 871 dní a žalobce toto studium ukončil jinak než řádně,
 - v období od 27. 8. 2013 do 31. 8. 2017 bakalářský studijní program na Filozofické fakultě žalované, studium žalobce ukončil státní závěrečnou zkouškou a obhajobou bakalářské práce, získal titul bakalář,
 - v období od 14. 9. 2017 navazující magisterský studijní program na Filozofické fakultě žalované, přičemž standardní doba studia činí 2 roky.
8. Krajský soud se zabýval tím, zda správní orgány postupovaly správně, když v posuzované věci při stanovení poplatku za studium podle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách započítaly žalobci do celkové doby studia dobu studia magisterského studijního programu, který žalobce studoval v období od 1. 9. 2010 do 18. 1. 2013 a ukončil jej jinak než řádně.
9. Spornou v této věci je aplikace § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách v aktuálním znění, dle kterého *„studuje-li student ve studijním programu déle, než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok v bakalářském nebo magisterském studijním programu, stanoví mu veřejná vysoká škola poplatek za studium, který činí za každých dalších započatých šest měsíců studia nejméně jedenapůlnásobek základu; do doby studia se započtou též doby všech předchozích studií v bakalářských a magisterských studijních programech, které byly ukončeny jinak než řádně podle § 45 odst. 3 nebo § 46 odst. 3, nejde-li o předchozí studium, po jehož ukončení student řádně ukončil studijní program stejného typu. Období, ve kterém student studoval v takovýchto studijních programech, nebo v takovýchto studijních programech a v aktuálním studijním programu souběžně, se do doby studia započítávají pouze jednou. Od celkové doby studia vypočtené podle tohoto odstavce se však nejdříve odečte uznaná doba rodičovství.“*
10. Citované znění § 58 odst. 3 bylo zavedeno novelou zákona o vysokých školách č. 137/2016 Sb., účinnou od 1. 9. 2016, přičemž znění zákona o vysokých školách účinné před touto novelou rozlišovalo pro účely tzv. poplatků za delší studium mezi postavením studenta, který dosud řádně neukončil bakalářské či magisterské studium, a postavením absolventa. Na absolventa jako osobu, která řádně ukončila bakalářské či magisterské studium, dopadalo ustanovení § 58 odst. 4 uvedeného zákona. Dle něj se na rozdíl od studenta (neabsolventa) pro účely stanovení poplatku nezapočítaly doby předchozího studia ve studijních programech ukončených jinak než řádně. Výše uvedenou novelou zákona o vysokých školách byla zrušena specifická úprava poplatků za delší studium absolventa bakalářského nebo magisterského studijního programu v dalším studijním programu. Nově se oběma skupinám studentů do celkové doby studia započítává též doba všech předchozích studií ukončených jinak než řádně.
11. V nyní rozhodované věci byl žalobci vyměřen poplatek spojený se studiem v navazujícím studijním programu, jelikož žalobce studoval v magisterském studijním programu na Právnické fakultě žalované od 1. 9. 2010 do 18. 1. 2013, doba studia činila 871 dní a studium bylo ukončeno jinak než řádně. Dle napadeného rozhodnutí byla při stanovení poplatku za studium započítána v souladu s § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách do doby aktuálního navazujícího magisterského studia i doba předchozího neúspěšného studia na Právnické fakultě žalované. Správní orgány v případě žalobce vycházely z § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách ve znění zákona č. 137/2016 Sb. a započítaly žalobci do celkové doby studia dobu řádně neukončeného studia, které však žalobce studoval za účinnosti předchozí právní úpravy, dle které nebylo započtení této doby do celkové doby studia možné. Krajský soud má za to, že § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách v účinném znění lze použít pouze na dobu studia žalobce

po 1. 9. 2016, tj. po účinnosti uvedené novely. Jelikož předchozí studium žalobce na Právnické fakultě žalované ukončené jinak než řádně probíhalo v období od 1. 9. 2010 do 18. 1. 2013, tedy před nabytím účinnosti novely č. 137/2016 Sb., není možné dobu tohoto studia započítat k celkové době studia žalobce.

12. Krajský soud podotýká, že v rozsudku ze dne 25. 11. 2020, č. j. 10 As 178/2019-29 se zabýval otázkou výkladu § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách ve věci týchž účastníků i Nejvyšší správní soud, přičemž se jednalo o aplikaci uvedeného ustanovení za situace, kdy byl (totožnému) žalobci vyměřen poplatek 20 000 Kč spojený se studiem v navazujícím magisterském programu dle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách ke dni 26. 4. 2018 za započatých 6 měsíců prodloužení studia v akademickém roce 2017/2018.
13. Nejvyšší správní soud ve zmíněném rozhodnutí uvedl, že „*právní úprava, která zavedením poplatkové povinnosti motivuje studenty k racionálnějšímu jednání, má působit na aktuální chování studentů po okamžiku své účinnosti, a nikoli znevýhodnit studenty za chování dřívější, které podle předchozí úpravy nebylo poplatkově postihováno (rozsudek ze dne 29. 8. 2013, č. j. 7 As 46/2013-34). Dále NSS konstatoval, že na základě novelizovaného § 58 odst. 3 je možné ve vztahu k absolventům, jejichž aktuální studium nepřesáhlo standardní dobu studia, započítat do doby studia pouze takové dřívější studium, jehož předčasné (nikoli řádné) ukončení nastalo až po datu 1. 9. 2016, a poplatek za delší studium jim lze vyměřit pouze tehdy, pokud bylo studium zahájeno až po tomto datu (rozsudek ze dne 27. 11. 2019, č. j. 9 As 291/2019-33, bod 19 a body 16-18). Pokud se určitá doba nezapočítala podle předchozí právní úpravy do celkové doby studia, a nebyla tedy zaplatněna, lze ji pro účely poplatku za studium započítat až od doby účinnosti nových pravidel (rozsudek ze dne 4. 11. 2020, č. j. 1 As 69/2020-35, bod 18).*

[15] NSS tak má za to, že krajský soud a žalovaný sice vyložili § 58 odst. 3 v aktuálním znění správně (shodně též bod 17 rozsudku NSS ve věci 1 As 69/2020), ovšem tuto novou právní úpravu nesprávně vztáhli i na dobu studií ukončených nikoli řádně před účinností této úpravy. Tento postup, který lze označit jako nepravou retroaktivitu, je při stanovování poplatků za delší studium podle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách nepřipustný (srov. bod 18 rozsudku 9 As 291/2019).

[16] NSS uzavírá, že děkan i rektor univerzity pochybili, když stěžovateli pro účely stanovení poplatku za studium započítali do doby aktuálního magisterského navazujícího studia i dobu předchozího neúspěšně ukončeného magisterského studia práv z let 2010-2013, a vyměřili mu v důsledku toho ke dni 26. 4. 2018 poplatek za započatých 6 měsíců prodloužení studia v akademickém roce 2017/2018. “

14. Krajský soud se s citovaným závěrem Nejvyššího správního soudu ztotožňuje a s ohledem na výše uvedené uzavírá, že rektor i děkan nesprávně vztáhli aktuální znění § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách i na dobu studií žalobce ukončených nikoli řádně před účinností aktuální úpravy. Pochybili tedy, když do doby aktuálního navazujícího magisterského studia započítali i dobu předchozího magisterského studia žalobce z období od 1. 9. 2010 do 18. 1. 2013. Takový postup byl při stanovení poplatku za studium nepřipustný. Námitku žalobce proto krajský soud shledal důvodnou.

Závěr a náklady řízení

15. S ohledem na výše uvedené závěry krajský soud zrušil podle § 78 odst. 1 s. ř. s. napadené rozhodnutí pro nezákonnost, přičemž s ohledem na důvod nezákonnosti přistoupil soud podle § 78 odst. 3 s. ř. s. ke zrušení také prvostupňového rozhodnutí, neboť žalované by nezbylo než prvostupňové rozhodnutí z důvodu nesprávného právního posouzení zrušit. Současně krajský soud vrátil věc žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Žalovaná je v dalším řízení vázána právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), podle kterého žalobci do celkové doby studia pro účely poplatku podle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách nelze započítat dobu jeho předchozího studia v období od 1. 9. 2010 do 18. 1. 2013 ukončeného jinak než řádně.
16. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že v řízení plně procesně úspěšnému žalobci přiznal jím vynaložené náklady řízení. Náklady žalobce ve výši 11 228 Kč tvoří: 1) zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a 2) náklady za právní služby advokáta, Shodu s prvopisem potvrzuje M. N.

stanovené dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen „AT“), jako odměna za zastupování ve výši 6 200 Kč za 2 provedené úkony právní služby dle § 11 odst. 1 písm. a) a d) AT, tj. převzetí zastoupení a sepsání žaloby [odměna za 1 úkon právní služby ve výši 3 100 Kč byla stanovena dle § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 AT], a dále náhrada hotových výdajů za provedené úkony v rozsahu částky 600 Kč, tj. 2 x 300 Kč dle § 13 odst. 4 AT, to vše zvýšené o DPH ve výši 21 % z odměny a náhrad, celkem 1 428 Kč, neboť zástupce žalobce je plátcem uvedené daně.

17. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud žalované povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení žalobci ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Olomouc 16. prosince 2020

JUDr. Zuzana Šnejdrlová, Ph.D.
předsedkyně senátu

v. z. Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu